

Miljö- och hälsofarliga HA-oljor i bildäck och slam.

I Kemikalieinspektionens rapport 6/94 "Nya Hjulspår" behandlas hur HA-oljor sätts till bildäck som mjukgörare. HA-oljorna är egentligen en restprodukt från petroleumindustrin och innehåller ett stort antal aromatiska kolväten med svåra miljö- och hälsoeffekter. De har många av de egenskaper som krävs för att farlighetklassas, t ex bioackumulerbar, toxiska/kan omvandlas till toxiska metaboliter, teratogena, genotoxiska och cancerogena mot varmblodiga djur och akvatiska organismer.

När däcken slits sprids HA-oljorna till miljön och i tätorterna sprids de med dagvattnet till avloppsreningsverken och måste kunna påvisas i slammet. De är nämligen ett av de miljögifter som sprids i en oerhört stor omfattning.

Man har uppskattat att 1000 ton HA-olja sprids enbart i Sverige per år. 2/3 av alla bildäck som säljs i Sverige innehåller HA-olja.

Ingen annan kemikalie i världen klassad som cancer- eller miljöfarlig, kommer ens i närheten av HA-oljans användnings- och spridningsvolymer.

Vid zoologiska institutionen, Göteborgs Universitet, har man visat att bildäck nedsänkta i vatten ger urlakning av giftiga kolväten som finns i däckens HA-olja, vilka sedan påverkar fisk och aktiverar ett särskilt avgiftningenszym hos fisk. Sådana kolväten finns spridda överallt i vår miljö - till och med i Skageracks djuphav där andra föroreningar inte kan detekteras. Dessa kolväten är också en dominerande förorening i musslor vid Göta Älvs mynning.

Det ämne som har högsta halten bland HA-oljornas identifierade substanser är chrysen. Ämnet är misstänkt cancerframkallande och orsakar tumörer på huden hos möss.

I Naturvårdsverkets nya utredning om slam förbigås HA-oljor och chrysen - trots de enorma dimensionerna av denna spridning.